

**DR. RUSZINKÓNÉ CZERMANN CECÍLIA HOSSZÚ ÉS
RÖVID TÁVÚ CÉLOKRÓL, EGYÉNI FELELŐSSÉGRŐL**

Dr. Ruszinkóné Czermann Cecília

Ismét ‘rendhagyó’ tanév kezdődik, számos korábban nem látott problémára kell újra megoldást találnia a pedagógusoknak és az intézményvezetőknek. Dr. Ruszinkóné Czermann Cecília, a veresegyházi Lisznyay Szabó Gábor Alapfokú Művészeti Iskola intézményvezetője, a Zenetanárok Társaságának elnöke úgy véli, a mai világban még inkább felértékelődik a zenének, mint fontos önismereti eszköznek a szerepe. Ráadásul - ahogy az elmúlt időszak bebizonyította - a zene kapoccsá is válhat az emberek között. Még lényegesebbé válik hát a zenetanárok szerepe, még nagyobb az igény a szeretetteljes odafordulásra a növendékeik felé. A tanárnővel pedagógusi ars poeticájáról, valamint a ZeTa aktuális terveiről, feladatairól, s a mostani tanév kihívásairól is beszélgettünk.

- Hogyan láttak neki a munkának szeptemberben?

- Azt gondolom, mindannyian bíztunk abban, hogy az idej tanévet nyugodt körülmények között kezdhessük el, hogy fókuszálhatunk „csak” a tanításra. Nem így történt. Igaz, a covid-járvány szelődött, de az orvosok őszre, télre újra a járvány felerősödéséről beszélnek, az orosz-ukrán háború egyre veszélyesebb módon folytatódik, az energiaválság hatásai aggodalommal, félelemmel töltik el az embereket.

Az események sodrásában nehezen találjuk a jól bevált igazodási pontokat. Pedagógusként a munkánk része, hogy hosszú és rövidtávú jövőképeket alkossunk, célokat tűzzünk a gyermekek elé. Ehhez tudnunk kell, mit várnak tőlük a szülei, mit a társadalom. De legfőképpen mit várhatnak maguktól, hogyan fejlődhetnek. Speciális jelenünkben most a történelemhez is igazodnunk kell. Az egyéni felelősség korszakába léptünk, az egyediség talán sosem volt annyira fontos, mint napjainkban.

Ebben a helyzetben a zene, a zenélés felértékelődik. A zene az önismeret fontos eszköze. Ízlésről, esztétikai érzékről, műveltségről, de az emlékek minőségéről is árulkodik. Emlékezzünk csak vissza, hogy a járvány kezdetén az embereket a zene kapcsolta össze. A karantén alatt sokakban a zene tartotta a lelket. Olaszországban esténként az erkélyeken énekeltek az emberek. A legnagyobb hatást a „maradj otthon” kampányban a zenészek érték el. A zene egy közös kapocs az emberek között.

-Tanárként, hogy látja, a mostani állapotok miként hatnak a növendékekre? S hogyan lehet ebben a rendhagyó helyzetben dolgozni?

- A gyerekek (főleg a kisebbek) érzik szülei feszültségét, érzik a ki nem mondott szavak súlyát. Nem értik a helyzetet, de a felnőttek reakciója miatt elbizonytalanodnak, félnek. Úgy gondolom, hogy ebben a helyzetben a zenetanárok egyéni felelőssége felerősödik. A személyes kapcsolat, a szeretettel való odafordulás a növendékekhez mindennél fontosabb.

A hangszertanítás-tanulás folyamatában a zene segítségével el kell tudni juttatni növendékeinket oda, hogy valóban ki tudják fejezni érzelmeiket, hogy el tudjanak jutni a zenei katarzisz élményéhez, amelynek segítségével oldódnak szorongásaik. A teljesítménykényszert fel kell, hogy váltsa az örömezenélés. A gyermekek koncertjein mindennél fontosabb, hogy a szülővel együtt felejthessék el a rossz híreket, a gondokat, és hogy segíthessünk az együtt átélt pozitív élmények megteremtésében.

- Miközben nemcsak a globális gondokra kell felkészülniük a pedagógusoknak, más okok miatt sem könnyű a helyzetük...

- Természetesen tisztában vagyok az oktatás, és benne a művészetoktatás problémáival. De tisztában vagyok azzal is, hogy a nagy művek akkor íródtak, amikor valaki nem félt a megoldást keresni. Naponta hallunk a pedagógus sztrájkjéről, polgári engedetlenségről, a nagyon kevés fizetéséről, a tanárihiányról.

De naponta idézhetünk fel zeneszerzőket, akik lényükkel tanítottak, s olyan műveket, melyek lélektől lélekig adják át az üzenetet, átelve minket a pénz és létfenntartás félelmén. A gyerekeket most újra tanítjuk alkotni. A tanteremben csak mi vagyunk és ők. A mi felelősségünk, hogy a hangszeres és csoportos foglalkozások után milyen érzéseket visznek haza.

Nekünk, zenetanároknak mindent meg kell tennünk, hogy ne a covid-karantén, vagy a gazdasági átalakulás, hanem a halhatatlan, kortalan művészet határozza meg az életüket.

Ahhoz, hogy a pedagógusok meg tudjanak felelni a kihívásoknak, szükségük van információra, eszközökre, módszerekre vagy egyszerűen egy jó kis szakmai beszélgetésre, tapasztalatok kicserélésére.

A Zenetanárok Társasága programjait ezen gondolatok mentén igyekszik kialakítani.

- Milyen terveket emelne ki?

- Az idei tanév első rendezvényével olyan tanáregyéniségre emlékezünk születésének 100. évfordulóján, aki a mai napig hatással van egykori növendékeire. A programot is növendékei kezdeményezésére szerveztük meg.

2022. október 15-én 10.00 órától Frank Oszkára emlékeztünk a Józsefvárosi Zeneiskolában. 2022. december 3-án Járdányi Zsófia hegedűművész, a ZeTa vonótagozatának vezetője tart előadást, szakmai fórumot a tehetséges gyerekek tanításának módszereiről. A tanév folyamán „Játsszunk zenét” címmel a csellisták mutatják be, hogy hogyan lehet élménnyé tenni a hangszertanulást. A zongoratótagozat folytatja a kezdők tanításának sorozatát a 3. évfolyamos növendékekkel. Kodály születésének 140. évfordulója alkalmából hangversenyt szervezünk Kodály tanítványainak műveiből. Már a járvány előtt elterveztük a „Mester és tanítványa” programunkat, reméljük ebben a tanévben ez is megvalósulhat. Az énekes tagozat vezetőjével, Bátor Éva operaénekesessel nyári kurzus szervezésére vállalkozunk. Rendezvényeink részleteiről honlapunkon és a Parlando hasábjain tájékozódhatnak az érdeklődők.

- S hogyan látja, az utóbbi évek kihívásai mi mindenre vértette fel a ZeTa tagokat? S mi az, amiben segítséget kérnek a szervezettől?

- Az utóbbi évek valóban tele voltak kihívásokkal. Az első nagy feladat a 2014-ben bevezetett pedagógus életpálya-modell keretén belül a pedagógus minősítésre való felkészítés volt. A zenetanárok nagyszámú érdeklődése jelezte,

hogy szükség van a tájékoztatásra. Szervezetünk több előadást is tartott Szordiliszné dr. Citrovszky Ilona szakértő, kutatótanár, a ZeTa alelnökének (sajnos Ili már nem lehet közöttünk) vezetésével. Az elmúlt nyolc év legnagyobb kihívását a karantén bevezetése jelentette. A kollégáknak nagyon gyorsan kellett reagálniuk. Nem volt egyszerű átállni a digitális oktatásra. Talán ha a karantén előtt valaki azt mondja, hogy online kell tartanunk az órákat, valószínűleg el sem tudtuk volna képzelni, hogyan lehetséges zenét, hangszer tanítani tantermen kívül. Le a kalappal a zenetanárok előtt, mert megoldották a feladatot. Gyorsan reagáltak, kreatívak voltak, megosztották egymással a tapasztalataikat. Sok iskola a növendékhangversenyekről sem mondott le, online közvetítették a gyerekek produkcióit a szülőknek. Társaságunk elsősorban azzal tudott segíteni, hogy gyűjtöttük a tapasztalatokat és megosztottuk tanárainkkal. Komoly problémát jelent a hangszeroktatásban a megnövekedett sajátos nevelést igénylő (diszes, a hiperaktív, autista stb). gyerekek száma a művészeti iskolákban is. Tanáraink nem rendelkeznek gyógypedagógiai végzettséggel, sokszor a szülők sem tájékoztatják őket ezekről a problémákról. Segítségképpen szerveztük meg, illetve indítottuk útjára a *„Fent és Lent” címmel a tehetséges és tanulási nehézséggel küzdő gyerekek zenei oktatásával foglalkozó szakmai napot* dr. Balogh László és dr. Olajos Tímea vezetésével. Az előadásoknak olyan nagy sikere volt, hogy mindenképpen folytatnunk kellett a témával való foglalkozást. Két elhivatott és innovatív pedagógus dolgozott ki fejlesztő pedagógiai módszereket a szolfézstanításban, kifejezetten tanulási nehézséggel küzdő gyermekek esetében. Misku Mártonné Farkas Szilvia a Csongrád megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szentesi Tagintézményének gyógypedagógusa és Kocsis Györgyi a Szentesi Lajtha László AMI szolfézstanára mutatta be a „kézzelfogható” gyakorlatokat „Hangrend-, integráció a zenei nevelésben” rendezvényünkön. A módszert a hangszeroktatásban is lehet használni. Programjaink közül kiemelném még a tanári motivációval és kiegészítő foglalkozó fórumunkat is, valamint a magyar kortárs zenét népszerűsítő hangversenyeinket.

- Hogyan állnak tagság terén? Mennyire érdeklődőek a fiatal kollégák? Sikerült kiépíteni azt a hálózatot, amit terveztek?

- Egy országos szintű hálózatot, amit elképzeltem, csak részben sikerült megvalósítani. Vannak tagozatok, amelyek nagyszerű eredményeket értek el ezen a területen is, de van még mit tennünk célunk eléréséhez. Az egyetemekről kikerült fiatal tanároknak szükségük van segítségre, hiszen más az egyetemi

keretek között zajló gyakorlati tanítás és más, amikor naponta találkoznak a gyerekekkel a zeneiskolában, a gyerekek összes problémáival együtt. Úgy gondolom, hogy minden iskolában figyelnek a kezdő tanárookra és segítik munkájukat a már több évtizedes tapasztalatokkal rendelkező kollégáik. Társaságunk a kezdők tanítása rendezvénysorozattal próbál hozzájárulni a fiatal kollégák szakmai segítéséhez. Ilyen programok voltak többek között: „Az alapfokú hárfaoktatás kihívásai” – szakmai nap a kezdő tanárok részére „Gordonka-nap” Balatoncsicsón. A rendezvény célja, új módszerek bemutatása volt. A zongoratarozat kezdve az első osztálytól, évről-évre lépeget az évfolyamokon fölfelé. Idén már a harmadik osztályosok tanítása lesz a témája a szakmai fórumnak. De hogy a kérdésre válaszoljak, (hogy érdeklődők-e a fiatal tanárok?) Mi az érdeklődő fiatalokkal találkozunk, azokkal, akik eljönnek a rendezvényeinkre. Azt gondolom, hogy az intézményvezetőktől a zeneiskola tantestületétől is függ, mennyire motiválják a fiatalokat arra, hogy az iskola falain túlra is kitekintsenek.

- Amikor több évvel ezelőtt beszélgettünk, említette, mennyire fontos egy erős szervezet. Hogyan látja, sikerült ezt felépíteni? Hiszen nem egyszerű nyolc esztendő jutott Önnek elnökként...

- 2014-ben azért vállaltam el a ZeTa elnöki tisztségét, mert úgy gondoltam, feltétlenül szükséges, hogy legyen egy szakmai szervezet, mely közvetlenül a tanárokat képviseli, a tanároknak nyújt szakmai segítséget. Hogy mennyire erős ez a szervezet, azt nem tudom. Egy biztos, rendezvényeink iránt nagy az érdeklődés és minden szakmai fórumon elhangzik, hogy jó “kibeszélni”, megbeszélni a problémákat. Ha valamit hangosan kimondunk, már fel is csillan egy-egy lehetséges megoldás.

Szakmai programjaink keretében olyan rendezvényeket szerveztünk, amelyek egyrésztől szaktárgytól függetlenül, minden zenetanár érdeklődésének

megfeleltek, másrésről a különböző tagozatok önállóan a saját területüket érintő problémákat, feladatokat „szakmai diskurzus”, fórum keretében vitatták meg és keresték együtt a lehetséges megoldásokat.

Ilyen rendezvény volt pl. az „**Improvizáció a gyakorlatban**”, a „**kerekasztal beszélgetés**” arról, hogy milyen módszerekkel lehet a gyerekeket az országos szolfézs versenyre eredményesen fölkeszíteni, a „**gitáros szakmai nap**”, amelyen a londoni Haringey Young Musicians 2 vezetője mutatta be a tanítás folyamán használt módszereiket, az „**Ismerjük meg az új gordonka kiadványokat**” és még sorolhatnám a nyolc év eseményeit. Ha rendezvényeink szakmai tartalmát és a zenetanárok érdeklődését nézzük programjaink iránt, akkor azt mondom, erős szervezet vagyunk.

- *Milyen kapcsolatot alakítottak ki a Pedagógus Karral?*
- Amióta az országos elnökségbe bekerült Kiss Zoltán, a Nagytarcsai Művészeti Iskola intézményvezetője és tagozati elnök lett Zakar Katalin, a szentendrei Vujicsics Tihamér igazgatója, naprakész információkkal rendelkezünk. Tavasszal az MZMSZ elnökével, Ember Csabával és Zakar Katalinnal egyeztettünk arról, hogy hogyan lehetne a feladatokat úgy felosztani, hogy még hatékonyabban tudjuk képviselni a művészetoktatás minden területét.

A veresegyházi Lisznyay Szabó Gábor Alapfokú Művészeti iskola

- *Sok éven keresztül volt a dunakeszi Farkas Ferenc Zeneiskola igazgatója, s most a veresegyházi Lisznyay Szabó Gábor Alapfokú Művészeti iskola intézményvezetője. Ebben a pozícióban hogyan látja, milyen konkrét kihívásokat tartogat az idei tanév, s ezekre mely megoldásokat lát?*

- Most elsősorban a működés feltételeinek biztosítása jelenthet gondot. A megemelkedett energiaárak nem kevés többlet költséget jelentenek a tankerületeknek. Valószínűleg a szakmai kiadásokra kevesebb támogatás jut. Nem lehet szó nélkül hagyni az alacsony béreket, a magas óraszámokat, a délutáni-esti tanórákat, amelyek így együtt nem teszik vonzóvá a zenetanári munkát. Szakmai szempontból is újra kellene gondolni a zeneoktatás minden területét. Tisztázni kell, hogy mi a feladata az általános iskoláknak, középiskoláknak és a zeneiskoláknak, figyelembe véve a társadalmi változásokat.

- *Hogyan lehet a mostani, nem könnyű helyzetben tartani a lelket a kollégákban?*

- Nyilván a körülmények, élethelyzetek megnehezítik a pedagógusok minden napjait. De nem hiszem, hogy a napi szintű mantra, hogy 'milyen rossz nekünk' segítené a munkánkat, s rajtunk keresztül segítene a növendékeinknek.

Az interjú elején is beszéltem arról, hogy a zenetanárok felelőssége felerősödött. Amikor minden változik körülöttünk, akkor nem állhatunk mozdulatlanul. Mégis mivel tarthatnánk a lelket a pedagógusokban? Inspiráló feladatokkal, jövőképekkel teli célokkal, amik átemelnek a rövidtávú jelenen. Régi példaképek, történelmi korok túlélőinek életművével, melyből sokat kaphatnak és adhatnak tovább a gyerekeknek. Rövidtávon megoldás-centrikus gondolkodással. Bízzanak magukban a zenetanárok, hiszen kincs van a kezükben. Merjék használni és ne várják, hogy mindig valaki megmondja, mit kell csinálni. Éljenek a szabadság lehetőségével, amely a hangszeres oktatásban igenis ott van.

A Kodály-évforduló kapcsán, pedig egy Kodály-idézettel kívánok tartalmas, zenei élményekkel teli tanévet: „...Sokszor egyetlen élmény egész életére megnyitja a fiatal lelket a zenének. Ezt az élményt nem lehet a véletlenre bízni: ezt megszerezni az iskola kötelessége.”

Réfi Zsuzsanna